

LECTIO XXVI: Ο ΠΛΙΝΙΟΣ ΑΝΑΓΕΛΛΕΙ ΕΝΑ ΘΛΙΒΕΡΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

C. Plinius Marcellino suo salutem.

Tristissimus haec tibi scribo: Fundani nostri filia minor mortua est. Ea puella nihil umquam festivius, nihil amabilius nec longiore vita dignius vidi. Nondum annos XIII impleverat, et iam illi anilis prudentia, matronalis gravitas erat et tamen suavitas puellaris. Ut illa patris cervicibus inhaerebat! ut nos amicos paternos et amanter et modeste complectebatur! ut nutrices, ut paedagogos, ut praeceptores diligebat! quam studiose, quam intellegenter lectitabat! ut parce ludebat! Qua illa patientia, qua etiam constantia novissimam valetudinem tulit!

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ XXVI

Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στον (φίλο του) Μαρκελλίνο.

Πάρα πολύ λυπημένος σου γράφω αυτά. Πέθανε η μικρότερη κόρη του Φουνδανού μας (του φίλου μας Φουνδανού). Από αυτό το κορίτσι ποτέ δεν είδα τίποτα πιο πρόσχαρο, τίποτα πιο αξιαγάπητο, ούτε αξιότερο για πιο μακρόχρονη ζωή (να ζήσει περισσότερα χρόνια). Ακόμη δεν είχε συμπληρώσει τα δεκατρία της χρόνια, και ήδη διέθετε γεροντική σύνεση, σοβαρότητα που ταιριάζει σε δέσποινα, αλλά και (ή όμως μαζί με) κοριτσίστικη γλυκύτητα. Πώς κρεμιόταν από τον λαιμό του πατέρα της! Πώς αγκάλιαζε εμάς, τους φίλους του πατέρα της, και με αγάπη και με σεμνότητα! Πώς αγαπούσε τις τροφούς, πώς τους παιδαγωγούς πώς τους δασκάλους της! Με πόση επιμέλεια, με πόσο νόημα (πόση εξυπνάδα) και προθυμία συχνά διάβαζε! Πόσο συγκρατημένα έπαιζε! Με πόση υπομονή, κι ακόμη, με πόση εγκαρτέρηση υπέμεινε την τελευταία της αρρώστια!

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1. Mortua est: τα παρακάτω ρήματα σχηματίζουν τη μετοχή του μέλλοντα με διαφορετικό τρόπο:

- morior - mortuus sum - mortuum - mori (αποθ.) 3 μτχ. μέλλοντα: **moriturus**
- nascor - natus sum - natum - nasci (αποθ.) 3 μτχ. μέλλοντα: **nasciturus**
- orior - ortus sum - ortum - oriri (αποθ.) 4 μτχ. μέλλοντα: **oriturus**
- pario - peperii - partum - parere 3 μτχ. μέλλοντα: **pariturus**
- ruo - rui - rutum - ruere 3 μτχ. μέλλοντα: **ruiturus**
- valeo - valui - _____ - valere 2 μτχ. μέλλοντα: **valiturus**
- reseo - reseui - resectum - resecare 1 μτχ. μέλλοντα: **resecaturus**
- insto - institi - _____ - instare 1 μτχ. μέλλοντα: **instaturus**

2. nihil: οι ουσιαστικές αόριστες αντωνυμίες nemo και nihil κλίνονται ως εξής:

Ενικός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Nom.	nemo	(nemo)	nihil (nil)
Gen.	nullius	(nullius)	nullius rei
Dat.	nemini	(nemini)	nulli rei
Acc.	neminem	(neminem)	nihil (nil)
Abl.	nullo	(nullā)	nullā re
Πληθυντικός			
Nom.	nulli	(nullae)	nullae res

Gen.	nullorum	(nullarum)	nullarum rerum
Dat.	nullis	(nullis)	nullis rebus
Acc.	nullos	(nullas)	nullas res
Abl.	nullis	(nullis)	nullis rebus

- 3. tulit:** Τα ρήματα dico, duco, fero (είτε απλά είτε σύνθετα) και facio σχηματίζουν το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεργητικού ενεστώτα χωρίς την κατάληξη **-e**

dic, duc, fer, fac

Τα σύνθετα όμως του facio σχηματίζουν το ίδιο πρόσωπο κανονικά:

afficio → affice, interficio → interfice

ενώ: conduco → conduc, defero → defer, edico → edic

- 4. qua:** Η επιθετική ερωτηματική αντωνυμία qui-quaе-quod κλίνεται όπως και η αντίστοιχη αναφορική

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Plinius: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού **Plinius-ii/-i**, αρσενικό Β΄ κλίσης (= ο Πλίνιος). Το όνομα ως γνήσιο λατινικό συναιρεί στην κλητική ενικού το -ie σε -i (Plini). Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

Marcellino: δοτική ενικού του ουσιαστικού **Marcellinus -i** αρσενικό Β΄ κλίσης (= ο Μαρκελλίνος). Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

suo: δοτική ενικού αρσενικού γένους της κτητικής αντωνυμίας γ΄ προσώπου εδώ για έναν κτήτορα (που λειτουργεί ως αυτοπαθητική) **suus-a-um** (= δικός-ή-ό του)

salutem: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού **salus-salutis**, θηλυκό γ΄ (= σωτηρία). Ως αφηρημένο ουσιαστικό δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

Tristissimus: ονομαστική ενικού αρσενικού γένους υπερθετικού βαθμού του επιθέτου **tristis-is-e**, γ΄ κλίσης τριγενές και δικατάληκτο (= λυπημένος-η-ο). Συγκριτικός **tristior-ior-ius**, Υπερθετικός **tristissimus-a-um**. [Επίρρημα **triste** και **tristiter**].

haec: αιτιατική πληθυντικού ουδετέρου γένους της δεικτικής αντωνυμίας **hic, haec, hoc** (= αυτός-ή-ό).

tibi: δοτική ενικού της προσωπικής αντωνυμίας Β΄ προσώπου **tu** (= εσύ).

scribo: α΄ ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος **scribo, scripsi, scriptum, scribere**,³ (= γράφω).

Fundani: γενική ενικού του ουσιαστικού **Fundanus-i**, αρσενικό Β΄ κλίσης (= ο Φουνδανός). Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

nostri: γενική ενικού αρσενικού γένους της κτητικής αντωνυμίας α΄ προσώπου για πολλούς κτήτορες **noster, nostra, nostrum** (= δικός-ή-ό μας)

filia: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού **filia-ae**, θηλυκό α΄ κλίσης (= κόρη). Δοτική και αφαιρετική πληθυντικού **filiis** και **filiabus**.

minor: ονομαστική ενικού θηλυκού γένους συγκριτικού βαθμού του επιθέτου **parvus-a-um**, β΄ κλίσης τριγενές και τρικατάληκτο (= μικρός-ή-ό). Συγκριτικός **minor, minor, minus**, Υπερθετικός **minimus-a-um**. [Επίρρημα **non multum** και **paulum**].

mortua est: γ΄ ενικό οριστικής παρακειμένου του ρήματος **morior**, **mortuus sum**, **mortuum**, **mori**, αποθετικό 3 (= πεθαίνω). Ανήκει στα 15 ρήματα της 3^{ης} συζυγίας σε **-io**. Μετοχή μέλλοντα **moritutus**

ea: αφαιρετική ενικού θηλυκού γένους της δεικτικής - επαναληπτικής αντωνυμίας **is**, **ea**, **id** (= αυτός-ή-ό).

puella: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού **puella-ae**, θηλυκό α΄ κλίσης (= κορίτσι).

nihil: αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους της ουσιαστικής αόριστης αντωνυμίας **nihil(nil)** (= τίποτα). Διαθέτει μόνο ονομαστική και αιτιατική (**nihil**) οι υπόλοιπες πτώσεις αναπληρώνονται από την περίφραση **nulla res**. Δες και τις επισημάνσεις.

umquam: χρονικό επίρρημα (= ποτέ).

festivus: αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους συγκριτικού βαθμού του επιθέτου **festivus-a-um**, β΄ κλίσης τριγενές και τρικατάληκτο (= πρόσχαρος-η-ο). Συγκριτικός **festivior-ior-ius**, Υπερθετικός **festivissimus-a-um**.

nihil: αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους της ουσιαστικής αόριστης αντωνυμίας **nihil(nil)** (= τίποτα). Διαθέτει μόνο ονομαστική και αιτιατική (**nihil**) οι υπόλοιπες πτώσεις αναπληρώνονται από την περίφραση **nulla res**. Δες και τις επισημάνσεις.

amabilis: αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους συγκριτικού βαθμού του επιθέτου **amabilis-is-e**, γ΄ κλίσης τριγενές και δικατάληκτο (= αγαπάμετος-η-ο). Συγκριτικός **amabilior-ior-ius**, Υπερθετικός **amabilissimus-a-um**.

nec: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος (= ούτε). Κατά τους Πασχάλη-Σαββαντίδη αντιθετικός.

longiore: αφαιρετική ενικού θηλυκού γένους συγκριτικού βαθμού του επιθέτου **longus-a-um**, β' κλίσης τριγενές και τρικατάληκτο (= μακρύς-ιά-ύ, μακροχρόνιος-α-ο). Συγκριτικός **longior-ior-ius**, Υπερθετικός **longissimus-a-um**.

vita: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού **vita-ae**, θηλυκό α' κλίσης (= ζωή).

dignius: αιτιατική ενικού ουδετέρου γένους συγκριτικού βαθμού του επιθέτου **dignus-a-um**, β' κλίσης τριγενές και τρικατάληκτο (= άξιος-α-ο). Συγκριτικός **dignior-ior-ius**, Υπερθετικός **dignissimus-a-um**.

vidi: α' ενικό οριστικής ενεργητικού παρακειμένου του ρήματος **video, vidi, visum, vidēre**,² (= βλέπω).

nondum: χρονικό επίρρημα (= όχι ακόμη, ακόμη δεν)

annos: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού **annus-i**, αρσενικό β' κλίσης (= χρόνος, έτος).

XIII (tredecim): απόλυτο αριθμητικό (= δεκατρία). Άκλιτο.

impleverat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού υπερσυντελικού του ρήματος **impleo, implevi, impletum, implēre**,² (= συμπληρώνω).

iam: χρονικό επίρρημα (= ήδη).

illi: δοτική ενικού θηλυκού γένους της δεικτικής αντωνυμίας **ille, illa, illud** (= εκείνος-η-ο).

anilis: ονομαστική ενικού θηλυκού γένους του επιθέτου **anilis-is-e**, γ' κλίσης τριγενές και δικατάληκτο (= γεροντικός-ή-ό). Δεν έχει παραθετικά.

prudentia: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού **prudentia-ae**, θηλυκό α' κλίσης (= φρόνηση, σύνεση). Ως αφηρημένο ουσιαστικό κατά κανόνα δεν έχει πληθυντικό.

matronalis: ονομαστική ενικού θηλυκού γένους του επιθέτου **matronalis-is-e**, γ' κλίσης τριγενές και δικατάληκτο (= που ταιριάζει σε δέσποινα). Δεν έχει παραθετικά, όπως και τα περισσότερα επίθετα που παράγονται από ουσιαστικά (*matronalis* < *mater*).

gravitas: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού **gravitas-gravitatis**, θηλυκό γ' κλίσης (= σεμνότητα, σοβαρότητα). Ο πληθυντικός σπάνιος (με τη σημασία «ασθένειες»).

erat: γ' ενικό οριστικής παρατατικού του βοηθητικού ρήματος **sum, fui, -, esse** (= είμαι, υπάρχω).

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος (= και).

tamen: παρατακτικός, αντιθετικός σύνδεσμος (= όμως).

suavitas: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού **suavitas-suavitatis**, θηλυκό γ' κλίσης (= γλυκύτητα). Ο πληθυντικός σπάνιος (με τη σημασία «ηδονές»).

puellaris: ονομαστική ενικού θηλυκού γένους του επιθέτου **puellaris-is-e**, γ' κλίσης τριγενές και δικατάληκτο (= κοριτσίστικος-η-ο). Δεν έχει παραθετικά, όπως και τα περισσότερα επίθετα που παράγονται από ουσιαστικά (*puellaris* < *puella*)

ut: τροπικό (επιφωνηματικό) επίρρημα (= πώς!).

illa: ονομαστική ενικού θηλυκού γένους της δεικτικής αντωνυμίας **ille, illa, illud** (= εκείνος-η-ο).

patris: γενική ενικού του ουσιαστικού **pater-patris**, αρσενικό γ' κλίσης, που συγκόπτει το *e* στις άλλες πλην ονομαστικής και κλητικής ενικού πτώσεις (= πατέρας). Ετερόσημο, στον πληθυντικό (*patres, patrum*) σημαίνει συγκλητικοί (25). Παρόλο που λήγει το θέμα του σε δύο σύμφωνα, σχηματίζει γενική πληθυντικού *-um*.

cervicibus: δοτική πληθυντικού του ουσιαστικού **cervix-cervicis**, θηλυκό γ' κλίσης (= τράχηλος, λαιμός). Συνηθέστερος ο πληθυντικός *cervices-cervicum* με την ίδια σημασία στην κλασική λατινική γλώσσα. Ο ενικός αριθμός αποτελεί αρχαϊκό και μεταγενέστερο τύπο.

inhaerebat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος **inhaereo, inhaesi, inhaesum, inhaerēre**,² (+ δοτική = προσκολλιέμαι, κρεμιέμαι από).

ut: τροπικό (επιφωνηματικό) επίρρημα (= πώς!).

nos: αιτιατική πληθυντικού της προσωπικής αντωνυμίας α' προσώπου **ego** (= εγώ).

amicos: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού **amicus-i**, αρσενικό β' κλίσης (= φίλος). Προέρχεται από το αρσενικό γένος του επιθέτου **amicus-a-um**.

paternos: αιτιατική πληθυντικού αρσενικού γένους του επιθέτου **paternus-a-um**, β' κλίσης τριγενές και τρικατάληκτο (= πατρικός-ή-ό). Δεν έχει παραθετικά, όπως και τα περισσότερα επίθετα που παράγονται από ουσιαστικά (**paternos**<**pater**).

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος (= και).

amanter: τροπικό επίρρημα θετικού βαθμού (= με αγάπη) από τη λαμβανόμενη ως επίθετο μετοχή ενεστώτα **amans-amantis** (= αγαπητός-ή-ό) του ρήματος **amo**. Συγκριτικός: **amantius**, Υπερθετικός: **amantissime**

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος (= και).

modeste: τροπικό επίρρημα θετικού βαθμού (= με σεμνότητα) από το επίθετο β' κλίσης **modestus-a-um** (= σεμνός-η-ο). Συγκριτικός: **modestius**, Υπερθετικός: **modestissime**.

complectebatur: γ' ενικό οριστικής παρατατικού του ρήματος **complector, complexus sum, complexum, complecti**, αποθετικό 3 (= αγκαλιάζω).

ut: τροπικό (επιφωνηματικό) επίρρημα (= πώς!).

nutrices: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού **nutrix-nutricis**, θηλυκό γ' κλίσης (= τροφός).

ut: τροπικό (επιφωνηματικό) επίρρημα (= πώς!).

paedagogos: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού **paedagogus-i**, αρσενικό β' κλίσης (= παιδαγωγός).

ut: τροπικό (επιφωνηματικό) επίρρημα (= πώς!).

praeceptores: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού **praeceptor-praeceptoris**, αρσενικό γ' κλίσης (= δάσκαλος).

diligebat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος **diligo, dilexi, dilectum, diligēre**, 3 (= αγαπώ).

quam: ποσοτικό (επιφωνηματικό) επίρρημα (= πόσο!).

studiose: τροπικό επίρρημα θετικού βαθμού (= με επιμέλεια) από το επίθετο β' κλίσης **studiosus-a-um** (= επιμελής-ής-ές). Συγκριτικός: **studiosius**, Υπερθετικός: **studiosissime**.

quam: ποσοτικό (επιφωνηματικό) επίρρημα (= πόσο!).

intellegenter (ή **intelligenter**): τροπικό επίρρημα θετικού βαθμού (= με εξυπνάδα, με νόημα) από τη λαμβανόμενη ως επίθετο μετοχή ενεστώτα **intellegens(ή intelligens)-intellegentis** του ρήματος **intellego** (ή **intelligo**). Συγκριτικός: **intellegentius**, Υπερθετικός: **intellegentissime**.

lectitabat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος **lectito, lectitavi, lectitatum, lectitāre**, 1 (= διαβάζω συχνά, με προθυμία). Θαμιστικό του **lego**.

ut: τροπικό (επιφωνηματικό) επίρρημα (= πώς!).

parce: τροπικό επίρρημα θετικού βαθμού (= συγκρατημένα) από το επίθετο β' κλίσης **parcus-a-um** (= οικονόμος, εγκρατής). Συγκριτικός: **parcius**, Υπερθετικός: **parcissime**.

ludebat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρατατικού του ρήματος **ludo, lusi, lusum, ludēre**, 3 (= παίζω).

qua: αφαιρετική ενικού θηλυκού γένους της επιθετικής ερωτηματικής αντωνυμίας **qui, quae, quod** (= ποιος-α-ο;).

illa: ονομαστική ενικού θηλυκού γένους της δεικτικής αντωνυμίας **ille, illa, illud** (= εκείνος-η-ο).

patientia: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού **patientia-ae**, θηλυκό α' κλίσης (= υπομονή). Ως αφηρημένο ουσιαστικό κατά κανόνα δεν έχει πληθυντικό.

qua: αφαιρετική ενικού θηλυκού γένους της επιθετικής ερωτηματικής αντωνυμίας **qui, quae, quod** (= ποιος-α-ο;).

etiam: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος (= ακόμη, ακόμη και). Κατά τους Πασχάλη-Σαββαντίδη είναι ποσοτικό επίρρημα.

constantia: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού **constantia-ae**, θηλυκό α' κλίσης (= εγκαρτέρηση). Ως αφηρημένο ουσιαστικό κατά κανόνα δεν έχει πληθυντικό.

novissimam: αιτιατική ενικού θηλυκού γένους υπερθετικού βαθμού του επιθέτου **novus-a-um**, β' κλίσης τριγενές και τρικατάληκτο (= νέος-α-ο). Το επίθετο δεν έχει συγκριτικό βαθμό και τον αναπληρώνει με τον συγκριτικό **recentior-ior-ius** του επιθέτου **recens** ή τον σχηματίζει περιφραστικά: **magis novus**.

valetudinem: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού **valetudo-valetudinis**, θηλυκό γ' κλίσης [= (κακή) υγεία, αρρώστια].

tulit: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού παρακειμένου του ανώμαλου ρήματος **fero, tuli, latum, ferre** (= φέρω, υπομένω).

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α΄ κλίση

filia-ae, θηλυκό. Δοτική και αφαιρετική πληθυντικού **filiis** και **filiabus**
puella-ae, θηλυκό
vita-ae, θηλυκό
prudentia-ae, θηλυκό [όχι πληθυντικός]
patientia-ae, θηλυκό [όχι πληθυντικός]
constantia-ae, θηλυκό [όχι πληθυντικός]

Β΄ κλίση

Plinius-ii/-i, αρσενικό. Κλητική ενικού Plini.
Marcellinus-i, αρσενικό
Fundanus-i, αρσενικό
annus-i, αρσενικό
amicus-i, αρσενικό
paedagogus-i, αρσενικό

Γ΄ κλίση

salus-salutis, θηλυκό [όχι πληθυντικός]
gravitas-gravitatis, θηλυκό [όχι πληθυντικός]
suavitas-suavitatis, θηλυκό [όχι πληθυντικός]

pater-patris, αρσενικό [γενική πληθυντικού patrum]
cervix-cervicis, θηλυκό [συνήθως στον πληθυντικό αριθμό]
nutrix-nutricis, θηλυκό
praeceptor-praeceptoris, αρσενικό
valetudo-valetudinis, θηλυκό

Δ΄ κλίση

Ε΄ κλίση

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β΄ κλίση

parvus-a-um Συγκριτικός minor-minor-minus, Υπερθετικός minimus-a-um
festivus-a-um Συγκριτικός festivior-ior-ius, Υπερθετικός festivissimus-a-um
longus-a-um Συγκριτικός longior-ior-ius, Υπερθετικός longissimus-a-um
dignus-a-um Συγκριτικός dignior-ior-ius, Υπερθετικός dignissimus-a-um
paternus-a-um δεν έχει παραθετικά
modestus-a-um Συγκριτικός modestior-ior-ius, Υπερθετικός modestissimus-a-um
studiosus-a-um Συγκριτικός studiosior-ior-ius, Υπερθετικός studiosissimus-a-um
parcus-a-um Συγκριτικός parcior-ior-ius, Υπερθετικός parcissimus-a-um
novus-a-um Συγκριτικός recentior-ior-ius, Υπερθετικός novissimus-a-um

Γ' κλίση

tristis-is-e Συγκριτικός tristior-ior-ius, Υπερθετικός tristissimus-a-um (επίρρημα **triste & tristiter**)

amabilis-is-e Συγκριτικός amabilior-ior-ius, Υπερθετικός amabilissimus-a-um

anilis-is-e δεν έχει παραθετικά

matronalis-is-e δεν έχει παραθετικά

puellaris-is-e δεν έχει παραθετικά

amans (μτχ.ενεστ. του amo) Συγκριτικός amantior-ior-ius, Υπερθετικός amantissimus-a-um

intellegens (μτχ.ενεστ. του intellego) Συγκριτικός intellegentior-ior-ius, Υπερθετικός intellegentissimus-a-um

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

XIII (tredecim): απόλυτο αριθμητικό. Άκλιτο

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

suus-a-um (κτητική γ' προσώπου για έναν [εδώ] ή πολλούς κτήτορες)

hic, haec, hoc (δεικτική)

tu (προσωπική β' προσώπου)

noster, nostra, nostrum (κτητική α' προσώπου για πολλούς κτήτορες)

is, ea, id (δεικτική - επαναληπτική)

nihil (ουσιαστική αόριστη)

ille, illa, illud (δεικτική)

ego (προσωπική α' προσώπου)

qui, quae, quod (επιθετική ερωτηματική)

PHMATA

1η Συζυγία

lectito, lectitavi, lectitatum, lectitāre

2η Συζυγία

video, vidi, visum, vidēre

impleo, implevi, impletum, implēre

inhaereo, inhaesi, inhaesum, inhaerēre

3η Συζυγία

scribo, scripsi, scriptum, scribēre

morior, mortuus sum, mortuum, mori αποθετικό, από τα 15 σε-ιο, μτχ.μέλλ. moriturus

complector, complexus sum, complexum, complecti αποθετικό

diligo, dilexi, dilectum, diligēre

ludo, lusi, lusum, ludēre

ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ PHMATA

sum, fui, --- , esse

ΑΝΩΜΑΛΑ - ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

fero, tuli, latum, ferre (β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα fer)

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

umquam: χρονικό

nondum: χρονικό

iam: χρονικό

ut: τροπικό (επιφωνηματικό)

amanter: τροπικό

modeste: τροπικό

quam: ποσοτικό (επιφωνηματικό)

studiose: τροπικό

inellegenter: τροπικό

parce: τροπικό

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

nec: (παρατακτικός, συμπλεκτικός) Κατά τους Πασχάλη - Σαββαντίδη αντιθετικός

et: (παρατακτικός, συμπλεκτικός)

tamen: (παρατακτικός, αντιθετικός)

etiam: (παρατακτικός, συμπλεκτικός) Κατά τους Πασχάλη - Σαββαντίδη επίρρημα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

C. Plinius Marcellino suo salutem: (στερεότυπη φράση χαιρετισμού με παράλειψη του εννοούμενου ρήματος *dicit*): κύρια πρόταση κρίσης, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

(*dicit*): εννοούμενο ρήμα.

C. Plinius: υποκείμενο εννοούμενου ρήματος.

Marcellino: έμμεσο αντικείμενο στο εννοούμενο *dicit* σε δοτική.

suo: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο Marcellino (άμεση αυτοπάθεια).

salutem: άμεσο αντικείμενο στο εννοούμενο *dicit*.

Tristissimus haec tibi scribo: κύρια πρόταση κρίσης, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

scribo: ρήμα.

(*ego*): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος.

haec: άμεσο αντικείμενο στο *scribo*.

tibi: έμμεσο αντικείμενο στο *scribo*.

Tristissimus: επιρρηματικό κατηγορούμενο τρόπου στο εννοούμενο υποκείμενο *ego* από το ρήμα *scribo*.

Fundāni nostri filia minor mortua est: κύρια πρόταση κρίσης, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

mortua est: ρήμα.

filia: υποκείμενο ρήματος.

Fundāni: γενική κτητική στο *filia*.

nostri: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο Fundani.

minor: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο *filia*.

Eā puellā nihil umquam festivius, nihil amabilius nec longiōre vitā dignius vidi: κύρια πρόταση κρίσης, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

vidi: ρήμα.

(ego): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος.

nihil, nihil: αντικείμενα στο vidi.

festivius: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο α' nihil.

amabilius: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο β' nihil.

dignius: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο β' nihil.

umquam: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο vidi.

puellā: (κυρίως) αφαιρετική συγκριτική, β' όρος της σύγκρισης (α' όρος το nihil, συγκριτικές λέξεις τα festivius και amabilius).

eā: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο puellā.

vitā: αφαιρετική οργανική του μέσου στο dignius (σύμφωνα με τους Πασχάλη - Σαββαντίδη μάθημα XXXI, Π3δ) ή της αναφοράς (σύμφωνα με τον Τζάρτζανο σελ. 155, § 142,2,β').

longiōre: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο vitā.

Nondum annos XIII impleverat: κύρια πρόταση κρίσης, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός.

impleverat: ρήμα.

(puella): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος.

annos: αντικείμενο στο impleverat.

XIII: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο annos.

Nondum: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο impleverat.

etiam illi anīlis prudentia, matronālis gravitas erat et tamen suavitas puellāris: κύρια πρόταση κρίσης, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός. Ο σύνδεσμος et είναι περίπου ισοδύναμος με τον αντίστροφο cum. Στη χρήση αυτή απαντά μετά το επίρρημα Nondum της προηγούμενης πρότασης.

erat: ρήμα.

prudentia, gravitas, suavitas: υποκείμενα ρήματος.

an̄lis, matron̄lis, puell̄aris: ομοιόπρωτοι, επιθετικοί προσδιορισμοί στα prudentia, gravitas, suavitas αντίστοιχα.

illi: δοτική προσωπική κτητική από το erat, που έχει την έννοια του «έχω».

iam: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο erat.

Ut illa patris cervicibus inhaerēbat!: κύρια επιφωνηματική πρόταση. Εκφράζει θαυμασμό. Συνοδεύεται από θαυμαστικό.

inhaerēbat: ρήμα.

illa: υποκείμενο ρήματος.

cervicibus: αντικείμενο στο inhaerēbat (inhaereo + δοτική).

patris: γενική κτητική στο cervicibus.

Ut: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο inhaerēbat.

ut nos am̄cos paternos et amanter et modeste complectebātur!: κύρια επιφωνηματική πρόταση. Εκφράζει θαυμασμό. Συνοδεύεται από θαυμαστικό.

complectebātur: ρήμα.

(illa): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος.

nos: αντικείμενο στο complectebātur.

am̄cos: ομοιόπρωτος προσδιορισμός, παράθεση στο nos.

paternos: ομοιόπρωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο am̄cos.

amanter et modeste: επιρρηματικοί προσδιορισμοί του τρόπου στο complectebātur.

ut: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο complectebātur.

ut nutrīces, ut paedagōgos, ut praeceptōres diligēbat!: κύρια επιφωνηματική πρόταση. Εκφράζει θαυμασμό. Συνοδεύεται από θαυμαστικό. [Στην πραγματικότητα πρόκειται για 3 προτάσεις με το ίδιο ρήμα].

diligēbat: ρήμα.

(illa): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος.

nutrīces, paedagōgos, praeceptōres: αντικείμενα στο diligēbat.

ut: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο diligēbat.

quam studiōse, quam intellegenter lectitābat!: κύρια επιφωνηματική πρόταση. Εκφράζει θαυμασμό. Συνοδεύεται από θαυμαστικό. [Στην πραγματικότητα πρόκειται για 2 προτάσεις με το ίδιο ρήμα].

lectitābat: ρήμα.

(illa): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος.

studiōse, intellegenter: επιρρηματικοί προσδιορισμοί του τρόπου στο lectitābat.

quam, quam: επιρρηματικοί προσδιορισμοί του ποσού ως επιτατικά των επιρρημάτων studiōse, intellegenter.

ut parce ludēbat!: κύρια επιφωνηματική πρόταση. Εκφράζει θαυμασμό. Συνοδεύεται από θαυμαστικό.

ludēbat: ρήμα.

(illa): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος.

parce: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ludēbat.

ut: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ludēbat.

Quā illa patientiā, quā etiam constantiā novissimam valetudinem tulit!: κύρια επιφωνηματική πρόταση. Εκφράζει θαυμασμό. Συνοδεύεται από θαυμαστικό. [Στην πραγματικότητα πρόκειται για 2 προτάσεις με το ίδιο ρήμα].

tulit: ρήμα.

(illa): εννοούμενο υποκείμενο ρήματος.

valetudinem: αντικείμενο στο tulit.

novissimam: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο valetudinem.

patientiā, constantiā: αφαιρετικές οργανικές του τρόπου στο tulit.

Quā, quā: ομοιόπτωτοι, επιθετικοί προσδιορισμοί στα patientiā και constantiā αντίστοιχα.

Ημερομηνία τροποποίησης: 15/02/2022